

מאימתי קורין שמע בערבין משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן וכו' דברי ר"א כו' ע"ש. ולכאורה קשה, דהתוס' יבמות (פ"ב ע"ב) ד"ה ירושה הראשונה כתבו, דר' אליעזר סבר דתרומה בזמן הזה דרבנן, ואנן פסקינן כר' מאיר דספק דרבנן מותר גם היכא דאיכא חזקת טומאה נגדה, וא"כ הכהנים מותרין לאכול תרומה בתחלת בין השמשות דהוה ספק. וזה דוחק לומר דמיירי דוקא בזמן הבית. [אע"ג דאמרינן ביבמות (פ"א ע"ב) הכא במאי עסקינן בתרומה בזמן הזה דרבנן היינו משום דלא תני חזה ושוק ע"ש, אבל כאן דלא שייך ליתן סימן מחזה ושוק דלא שכיח, יהי' דוחק גדול לומר דמיירי דוקא בזמן הזה, ומכש"כ דדוחק לומר דוקא בזמן הבית].

וע"כ צ"ל דסובר ר' אליעזר כר' יוסי דספק דרבנן היכא דאיכא חזקת טומאה אסור, ור' אליעזר סובר דכוי מביא אשם תלוי (בכריתות דף י' ע"ב), וא"כ סובר דספק דאורייתא אסור מן התורה, וגם סבר ספיקא דרבנן אסור היכא דאיכא חזקת טומאה ולא סבר דרבנן לא נחית לספיקא, ותקשי לדידי' אמאי אזלינן בספק דרבנן לקולא כנ"ל. וצ"ל איזה תירוץ אחר, וא"כ לא תלי' הא דספק מן התורה לחומרא בפלוגתא דר' מאיר ור' יוסי הנ"ל, וא"כ ראיית הפר"ח נכונה. ור' אבא יסבור דספק דאורייתא מן התורה אסור כאשר בארנו לעיל, ושפיר הוכיח הרמב"ם מסוף נדה, דמייתי הגמ' דברי ר' אבא בסתמא, דלא פסקינן כרב בהא דמקצת היום ככולו כאשר בארנו.

לשון תהלוכות בני אדם בפסקיהם. לפי"ז שפיר מקשה הגמ' בנדרים, כיון דאמרינן ספק נזירות להקל משום דלא נחית אינש נפשי' לספיקא, גם החכמים לא הי' להם לנחות לספיקא, ואמאי ספק משקין טמא ע"ש, ולכן אזלינן בספק דרבנן לקולא אף דבספק דאורייתא אזלינן לחומרא מן התורה, משום דרבנן לא נחית לספיקא כתהלוכות בני אדם.

ובזה יש להסביר סברת ר' מאיר (עירובין דף ל"ה ע"ב) דסובר דגם במקום שיש חזקת טמא [דחזקה הוה כודאין] ספק דרבנן טהור כאשר בארנו, דלא נחית אינש לספיקא. ולפי"ז ר' יוסי דפליג עליו וסבר דטמא, לא סבר דלא נחית חכמים לספיקא, וא"כ תיקשי לר' יוסי אמאי בדרבנן ספיקא לקולא. וצ"ל דר' יוסי סובר דספק דאורייתא מותר מן התורה רק החכמים עשו דאזלינן לחומרא, וע"כ בספק דרבנן אזלינן לקולא דלא עבדו תרי דרבנן. וא"כ נדחה ראיית הפר"ח, שי"ל שהברייתא דכוי - שהקשה מזה ר"י לר"ל ופרקי' שהוא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, תיתי כר' יוסי, אבל הרמב"ם דפוסק כר' מאיר מנלן לחלוק על רבא כנ"ל.

אמנם יש להביא ראי' מריש ברכות לסתור כל הנ"ל ונשארה ראיית הפר"ח וכל הבנין מר' אבא על מכונם, דאמרינן התם (דף ב' ע"ב) מאימתי מתחילין לקרות שמע בערבית משעה שקדש היום בערבי שבתות דברי ר' אליעזר וכו', קשי' דר' אליעזר דברייתא הזאת אדר' אליעזר דמתניתין דתנן

רבי אברהם אלישיב זצ"ל

בעל "בכורי אברהם"

חידושי תורה מה שאמר אדמו"ח הגאון הקדוש צ"ע וכו' כקש"ת מהור"ר שלמה ב"ר חיים חייקל זצ"ל"ה

בעהמ"ח ספר "לשם שבו ואחלמה" בסיומא דמסכתא נדה בעיר טע"ז יצ"ו

חבורה ועד שיהא עמו בעזרה, ור' יוחנן אמר אעפ"י שאין עמו בעזרה, ומסיק שם הגמרא דבעל בסמוך קמפליגי, ר"ל סבר בעינן על בסמוך ור"י סבר לא בעינן על בסמוך, וכן בלחמי תודה שאין קדוש בקדושת הגוף עד שישחט הזבח משום דכתיב קרבנו על זבח, ואיתא שם במתני' דאם היו

גרסינן בגמ' (ע"ג ע"א) א"ל רב שמעיה לר' אבא, אימא ביממא תהוי זבה בלילה תהוי נדה? א"ל עליך אמר קרא על נדתה סמוך לנדתה, סמוך לנדתה אימת הוי בלילה, וקא קרי ליה זבה, ובפסחים (ס"ג א') אמר ר"ל, לעולם אינו חייב עד שיהא החמץ לשוחט או לזורק או לאחד מבני